

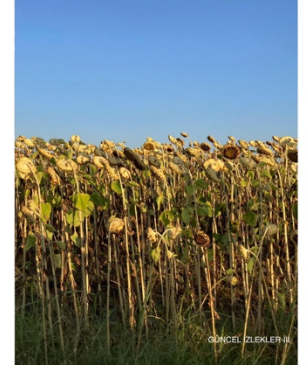
Güncel İzlekler III

Haktan Ural

Feminist Tahayyül, 6(2): 215-218.
(Sunuş)

ISSN 2774-8111

 feministtahayyül
Cilt 6(2) - Ağuştık 2020

Güncel İzlekler III

Haktan Ural

Feminist Tahayyül'ün üçüncü temasız sayısı farklı disiplinlerden feminist araştırma pratiklerinin örneklerini bir araya getiriyor. Bu sayıda bir araya gelen araştırma makalelerinin yanı sıra araştırma notu, çeviri, kitap değerlendirmesi, tez tanıtımı ve sanat bölümleri hem derginin hem de genel olarak feminist bilgi üretiminin interdisipliner karakterini ve çeşitliliğini yansıtıyor. Sayıda yer alan makaleler feminist eleştirinin güncel eğilimlerini eksiksiz bir şekilde temsil etmese de, sunduğu tematik çeşitlilik alandaki düşünsel yönelimlere dair önemli ipuçları sunuyor.

Sayının ilk makalesi Dilek Keleş'in "Kadın Cinayetleri ve Madunluk: *Bir Kadını Öldürmeye Nereden Başlamalı?* Eseri Üzerine Bir İnceleme" başlıklı yazısıdır. Bu makale Hatice Meryem'in ironik bir tarzla kadın cinayetlerini ele aldığı ve *Bir Kadını Öldürmeye Nereden Başlamalı?* başlığıyla yayınlanan hikayelerini inceliyor. Tartışmanın en önemli düğüm noktası ise "maduniyet" kavramı. Makale özellikle kitabın ironik üslubunun kadın maduniyetini eleştirmek için ne vadettiği sorusunu masaya yatırıyor. Bu yönüyle anlatı biçimleri, ton ve üslup gibi edebi araçların feminist düşünceyi kurma ve yeniden üretme potansiyelini sorgulayan bir yaklaşım geliştiriyor. Edebi anlatının düşünsel ve politik işlevine odaklanarak, feminist eleştirinin anlatı stratejilerine de dikkat kesilmesi gerektiğini hatırlatıyor. Bu nedenle metin, edebi anlatım olanaklarını merkeze alan bir feminist eleştiri denemesi olarak da okunabilir.

Mesadet Maria Sözmen'in "Militan Anneler: Erken Soğuk Savaş Türkiye'sinde Kemalist Kadın Aydınların Antikomünist Milliyetçiliği" başlıklı makalesi ise erken Soğuk Savaş dönemlerine *Kadın Gazetesi*'nin sayfalarından bakıyor. Makale, bu dönemde Kemalist kadınların özellikle Kıbrıs, Kore Savaşı ve Bulgaristan Türkleri gibi konuları nasıl ele aldığını

inceliyor. Bu konularda yayınlanan haber ve yazıları titiz bir şekilde okuyarak, Soğuk Savaş dönemindeki kadın hareketinin antikomünizm, sekülerizm ve milliyetçilik eksenlerinde aldıkları politik konumları çözümlüyor. Bu analiz, II. Dünya Savaşı sonrasında şekillenen politik atmosferin kadın hareketi üzerindeki etkilerini görünür kılarken, dönemin Kemalist kadınlarının geliştirdiği politik öznelliğe dair önemli bir kavrayış da sunuyor. *Kadın Gazetesi* üzerinden okunan bu öznel, hem dönemin ideolojik yönelimlerini hem de kadınların bu yönelimlerle kurduğu özgül ilişkiyi anlamaya imkân tanıyor.

Yeliz Kendir Gök'ün güncel teknolojik gelişmeleri konu edinen araştırması “Yapay Zekâ Hikâyesi: Cinsiyetlendirilmiş ve Hegemonik Bilginin Algoritmik Yeniden Üretimi” başlığını taşıyor. Bu çalışma yapay zekâ destekli hikâye üretimini feminist epistemoloji ekseninde mercek altına alıyor. ChatGPT ve DeepSeek tarafından üretilen hikayelerin hetero-patriyarkal toplumsal cinsiyet kalıpları ile nasıl bir ilişki kurduğunu çözümleyerek algoritmik kültürlerin eşitsizlik biçimlerinden nasıl beslendiğini ve onları nasıl yeniden ürettiğini gözler önüne seriyor. Makale, yapay zekânın toplumsal etkilerine dair güncel tartışmalara zamanında bir müdahalede bulunurken, feminist bilgi üretiminin teknolojiyi dönüştürme potansiyelini de görünür kılıyor. Böylece okuyucuyu, yapay zekâyı içkin eşitsizlikleri sorgulamaya ve eleştirel, dönüştürücü bir perspektifle düşünmeye davet ediyor.

Araştırma makalelerinin sonuncusu ise Aslı Kotaman'ın “Şefkatli Anlatıcı Bağlamında Öz-Kurmaca Film: *Hatıra*” başlıklı çalışması. Makale, Joanna Hogg'un *Hatıra* (2019) filmini merkeze alarak sinema dilinde vücut bulan feminist anlatının dünyayı görerek, onunla bağ kurarak ve hissederek nasıl oluşturulduğunu çözümlüyor. Buradan hareketle, feminist etik ve feminist siyasetten beslenen şefkatli anlatıcı figürünü ortaya koyuyor. İncelenen film örneğindeki sinema dili, feminist temsil politikasına dair bir güzergâha da ışık tutan bir müdahale olarak okunabilir.

Bu sayıda, aynı zamanda, Eve Kosofsky Sedgwick’in duygulanım teorisinde önemli bir metin olan “Paranoyak Okuma ve Onarıcı Okuma; ya da, O Denli Paranoyaksın ki Muhtemelen Bu Girişin Seninle İlgili Olduğunu Düşünüyorsun” başlıklı makalesini Türkçede yayınlamanın mutluluğunu yaşıyoruz. Çeviri kolektifi Soci  t   des Climats’nın titiz bir çalışmasının ürünü olan bu   eviri hem queer feminist düşünce hem de genel olarak eleştirel sosyal teoriyi yeni bir düşünme biçimine davet ediyor. Eleştirel düşüncenin şüpheci yöntemi yerine alternatif güzergahlar arayan farklı disiplinlerden araştırmacılara ilham verici öneriler sunuyor.

Araştırma notu bölümünde Havva Hande G  no  lu ve İrem Yazar’ın “Bir Bavul Dolusu Saha” başlıklı makalesi yer alıyor. G  no  lu ve Yazar, saha araştırmalarını deneyimleyen her kadın araştırmacının az ya da çok deneyimlediği karşılaşma anları, etkileşimler ve müzakere süreçlerinin veri toplama sürecini ve araştırma deneyimini nasıl etkilediğine göz atıyorlar. Kadınlık ve erkekliğin saha araştırması sürecinde nasıl yeniden konumlandırıldığını keskin gözlemleriyle yakaladıkları incelikli detaylarla gözler önüne seriyorlar. Bu tespitler feminist bilgi üretiminin sahada nasıl bariyerlerle karşılaştığını çarpıcı bir şekilde gösteriyor.

Kitap değerlendirmesi bölümü için Esra Demirkol Colosio, Nurgül Certel’in *Nik  h ve Pazarlıklar: Suriyeli Kadınlarla   okeşli Evlilikler* başlığıyla yayınlanan araştırmalarını inceliyor. Demirkol Colosio, Suriye iç savaşı sonrası Türkiye’ye gelen göçmen kadınlarla yapılan çok eşli evlilikleri konu edinen bu kitabın incelemesinde, araştırma tasarımının sağladığı katkılara özel bir vurgu yapıyor. Araştırmanın Türkiyeli erkekler, Türkiyeli resmi nikahlı kadınlar ve Suriyeli kadınların deneyimini bir arada yansıtmaları sayesinde meselenin çok boyutlu karakterini güçlü bir şekilde ortaya koydu  ununu belirtiyor. Böylece toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin g     deneyimiyle birlikte nasıl yeniden üretildiği ve/ya derinleştii  ine ilişkin kapsamlı bir analiz ortaya çıkıyor. Bu kitap incelemesi Nurgül Certel’in araştırmalarının hakettiği ilgiyi görmesi yönünde güçlü bir   a  rı niteliğinde.

Tez tanıtımı bölümünü Onur Kılıç’ın Lund Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet   alışmaları Bölümü’nde tamamladığı *Lubunya Asamblajları: Türkiye’de Queer A   Direniřleri*

başlıklı doktora tezine ayırdık. Bu tez makale portfolyosu formatında hazırlandığından, tanıtım Kılıç'ın yakın zamanda yayınlanan çalışmalarına da bütünlüklü bir bakış sağlıyor. Kılıç, bu tanıtımda, COVID-19 salgını sırasında *queer* aktivizmin nasıl dijital mecralara sızdığına ve görünürlük mücadelesine yeni imkanlar kattığına ışık tutan çalışmalarını anlatıyor. Bu araştırmanın asamblaj teorisi, toplumsal hareketler ve cinselliklerle ilgilenen araştırmacılara ilham verici bir kaynak sunduğunu söyleyebilirim.

Son olarak, sanat bölümü için Esra Can Mollaer ile birlikte *Feminist Art in Resistance: Aesthetics, Methods and Politics of Art in Turkey* [Feminist Sanat Direnişte: Türkiye'de Estetik, Yöntem ve Sanat Politikası] kitabının yazarları Elif Dastarlı ve F. Melis Cin ile bir söyleşi gerçekleştirdik. Bu söyleşi çağdaş sanat alanında feminist müdahaleleri konu edinerek iz bırakan kitabın tanıtımından fazlasını sunuyor okurlarına. Dastarlı ve Cin feminist estetik kuramından feminist direniş potansiyellerine, karşı-kamusallıklardan toplumsal cinsiyet karşıtı hareketlere ve feminist sanat pratiğinin Türkiye'deki tezahürlerine çok farklı konulara değiniyorlar.

Bu sayıda yer alan her bir makale ve söyleşi feminist eleştirinin farklı disiplinlerden ve farklı konulara ilişkin söyleyeceği çok sözü olduğunu kayda geçiriyor. Bu sayının oluşmasında emeği geçen her bir yazarın feminist arşive kazandırdığı değerli katkıların merakla okunmasını umuyorum.